

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 31/07-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2007 predbežne prerokoval sťažnosť KÚPELE S. a K., a. s., so sídlom S., zastúpených advokátom JUDr. J. B., N., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 a 1 Obdo V 6/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť KÚPELE S. a K., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 28. júna 2006 doručené podanie KÚPELE S. a K., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 a 1 Obdo V 6/2006.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka okrem iného uviedla:

«Sťažovateľ je účastníkom konania, (...) v súdnom konaní, ktoré je vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 28 K 226/2002 (ďalej v texte len „prvostupňový súd“), a to v právnej veci navrhovateľa v 1./ rade, Fond národného majetku SR, (...), a navrhovateľa v 2./ rade, t. j. sťažovateľa, proti dlžníkovi, C., spol. s r.o., N. (...) o vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka.

Prvostupňový súd uznesením zo dňa 14. 07. 2004 návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podľa § 5 ods.1 v spojení s § 13 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní zamietol pre nedostatok majetku. Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zo zistení predbežného správcu a z dokladov doložených v spise je zrejmé, že dlžník nemá majetok postačujúci aspoň na úhradu trov konkurzného konania (...).

Prvostupňový súd uznesenie zo dňa 14. 7. 2004 doručoval dlžníkovi na adresu sídla spoločnosti uvedenú v obchodnom registri, N., ktoré po dvoch neúspešných doručeniach, dňa 19. 07. 2004 a dňa 17. 08. 2004, prvostupňový súd považoval za doručené po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu v súlade s § 48 ods. 2 O. s. p.

Z uvedených dôvodov predmetné uznesenie prvostupňového súdu dňa 25. 09. 2004 nadobudlo právoplatnosť. Týmto uznesením sa dlžník, spoločnosť C., spol., s r. o., ako obchodná spoločnosť, podľa § 68 ods. 3 písm. d) OBZ zrušila. (...) Na základe tohto právoplatného uznesenia Okresný súd v Nitre v súlade s § 68 ods. 4 OBZ ako aj s § 8a ods. 1 písm. a) zákona č 530/2003 Z. z. o obchodnom registri, vykonal výmaz tejto spoločnosti z obchodného registra ku dňu 9. 11. 2004. Týmto dňom, v súlade s § 68 ods. 1 OBZ, spoločnosť CORVAS, spol. s r.o. zanikla. (...)

Najvyšší súd SR, ako dovolací súd v konaní začatom na základe mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora SR, uznesením zo dňa 28. 06. 2005

sp. zn. 4M Obdo 2/2005, dovolacie konanie zastavil, a to z dôvodu neodstrániteľnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku právnej subjektivity dlžníka, spoločnosti C., spol. s r. o., nakoľko táto obchodná spoločnosť bola z Obchodného registra Okresného súdu v Nitre odd. Sro, vložka č. 12543/N, dňa 9. 11. 2004 vymazaná, teda zanikla bez právneho nástupcu.

(...) následne iný senát Najvyššieho súdu SR v inom súdnom konaní - vedenom pod sp. zn. 6 Obo 38/05, v právnej veci žalobcu, C., spol. s r.o., proti žalovaným, v 1/ rade Fond národného majetku SR, v 2/ rade Centrálny depozitár cenných papierov SR, o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy a iné, vydal uznesenie zo dňa 08. 08. 2005 sp. zn. 6 Obo 38/05, ktorým v rozpore s ustanovením § 135 ods. 1 tretia veta spochybnil právoplatnosť dovtedy všetkými súdmi rešpektovaného uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. 07. 2004 sp. zn. 28 K 226/2002, (...) poučil žalobcu, t. j. dlžníka, C., spol. s r. o. (ďalej v texte len „dlžník“) vo svojej vecí, „aby si vyžiadal od konkurzného súdu uznesenie o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku“, lebo toto uznesenie mu ešte nebolo riadne doručené.

Dlžník, v súlade s uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu SR, prípisom zo dňa 25. 08. 2005, konal na základe poskytnutého poučenia ako právne postupovať vo veci, a požiadal prvostupňový súd o doručenie právoplatného uznesenia zo dňa 14. 07. 2004 na adresu N. (čl. 392). Prvostupňový súd predmetné právoplatné uznesenie sprievodným listom zo dňa 07. 09. 2005 (čl. 414) zaslal dlžníkovi na vedomie, ale mu ho výslovne nedoručoval s právnymi účinkami doručovania rozhodnutia proti ktorému je prípustné odvolanie.

(...) podal dlžník proti právoplatnému uzneseniu prvostupňového súdu odvolanie zo dňa 22. 09. 2005. (...) doručené na Najvyšší súd SR (...). Uvedené podanie nebolo zapísané v deň doručenia do príslušného registra, nebola mu pridelená spisová značka Najvyššieho súdu SR, ale ho neznáma osoba držala bez spisovej značky na neznámom mieste.

(...) dlžník zaslal podané odvolanie aj na vedomie prvostupňovému súdu, tento súd prípisom z 26. 10. 2005 doručeným na Najvyšší súd SR dňa 31. 10. 2005 o 8,00 hod., predložil vec tomuto súdu. Na uvedenom prípise prvostupňového súdu (čl. 443) je uvedená spisová značka Najvyššieho súdu 2 Obo 344/05 ako odvolacieho súdu príslušného konať

a rozhodnúť o veci (ďalej v texte len „odvolací súd“). (V súčasnosti je odvolanie dlžníka zo dňa 22. 09. 2005, (...) bez čísla listu iba vložené do súdneho spisu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Obo 344/05.)

Odvolací súd uznesením zo dňa 16. 11. 2005 sp. zn. 2 Obo 344/2005, zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu, avšak nevrátil vec prvostupňovému súdu na nové konanie, ale v rozpore so zrušovacím prejavom, zastavil konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka.

Sťažovateľ proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie zo dňa 03. 01. 2006. (...)

Dovolací súd uznesením zo dňa 29. 03. 2006 sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 dovolanie sťažovateľa odmietol (...).»

Podľa právneho názoru sťažovateľky jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené z nasledovných dôvodov:

«1./ Dovolací súd porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, keď v rozpore s § 66e ods. 1 ZKV v spojení s § 236 a nasl. O. s. p. odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p., ktoré smerovalo proti rozhodnutiu proti ktorému je dovolanie prípustné a v rozpore s § 242 ods. 1 O. s. p. nepreskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu dovolania sťažovateľa a v ňom uplatnených vád konania. (...)

Sťažovateľ je toho právneho názoru, že v predmetnej konkurznej veci nemožno použiť ustanovenie § 66f ZKV, a preto je dovolanie prípustné, a to z nasledovných dôvodov: Vychádzajúc z ustanovenia § 66e ods. 1 ZKV, na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa ustanovenia § 66f ZKV, na konkurz a vyrovnanie sa nepoužijú ustanovenia § 221 ods. 1 písm. a) a § 228 až 243d Občianskeho súdneho poriadku.

Pojem „konkurz“ sa v ZKV používa ako legislatívna skratka pre konkurzné konanie, ktorý zákon zaviedol v § 2 ods. 1 ZKV. Podľa § 2 ods. 1 ZKV, ak je dlžník v úpadku, možno na konkurznom súde (ďalej len „súd“) začať za podmienok ustanovených týmto zákonom

konkurzné konanie (ďalej len „konkurz“) alebo vyrovnacie konanie (ďalej len „vyrovnanie“).

Citované ustanovenie § 2 ods. 1 ZKV je špeciálnym procesným ustanovením vo vzťahu k všeobecnému procesnému predpisu, ktorým je Občiansky súdny poriadok, a preto má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle citovaného ustanovenia, konkurz sa môže začať až po splnení materiálnych podmienok stanovených ZKV, čo znamená, že samotný konkurz sa začína až jeho vyhlásením. Z tohto hľadiska je potrebné vysvetľovať ustanovenie § 2 ods. 1 ZKV tak, že síce nestanovuje začatie konkurzného konania v zmysle začatia súdneho konania ako takého, ale ZKV používa legislatívnu skratku „konkurz“ len pre tú časť konkurzného konania, ktorá nasleduje po vyhlásení konkurzu, t. j. po splnení materiálnych podmienok pre vyhlásenie konkurzu, čo vyplýva aj z ďalších ustanovení ZKV. (...)

2./ Právo na spravodlivé súdne konanie je porušené, ak odvolací súd zruší právoplatné rozhodnutie prvostupňového súdu vo veci samej. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dospel k nesprávnemu výkladu ustanovení § 48 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku o doručovaní písomností právnickej osobe, a preto v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom zrušil právoplatné rozhodnutie prvostupňového súdu, dovtedy rešpektované všetkými súdmi SR, a to po viac ako 400 dňoch od jeho riadneho doručenia. Dovolací súd neposkytol súdnu ochranu a zaťažil svoje rozhodnutie týmito vadami odvolacieho konania. (...)

Podľa právneho názoru sťažovateľa ustanovenie § 48 ods. 1 O. s. p. upravuje osobitný spôsob doručovania písomností určených orgánom alebo právnickým osobám, a to otázku, komu je možné tieto zásielky účinne odovzdať. Písomnosti určené právnickej osobe sa majú doručovať na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri v ktorom je zapísaná. V prípade, že právnická osoba na uvedenej adrese zásielku neprevezme, uvedené zákonné ustanovenie neustanovuje povinnosť doručovať zásielku ešte aj na adresu pracovníka oprávneného za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti, a v prípade, že ich niet, netreba doručovať ani na adresu toho, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať. Uvedené osoby, ako aj štatutárny orgán, sú oprávnené len zásielky adresované právnickej osobe účinne prevziať. Z uvedeného dôvodu, ak zásielku na adrese sídla právnickej osoby uvedenej v obchodnom registri alebo

v inom registri v ktorom je zapísaná, nikto neprevezme a zásielka sa súdu vráti ako nedoručená, v súlade s § 48 ods. 2 sa uplatní fikcia doručenia. (...)

Podľa právneho názoru sťažovateľa prvostupňový súd predmetné uznesenie riadne doručoval podľa § 48 ods. 1 O. s. p. adresátovi, t. j. spoločnosti C. spol. s r. o. na adresu sídla spoločnosti uvedenú v obchodnom registri. Na tejto adrese zásielku nikto neprevzal, ani pracovníci, ktorí by boli oprávnení za spoločnosť prijímať písomnosti, ani konateľ spoločnosti. Z uvedeného dôvodu, prvostupňový súd po dvoch neúspešných doručeniach v súlade s § 48 ods. 2 O. s. p. považoval uznesenie po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj v prípade, že konateľ dlžníka sa o tom nedozvedel. Z týchto dôvodov nemožno považovať za správny názor odvolacieho súdu, že prvostupňový súd hodnotil vec (t. j. doručovanie), ako keby ustanovenie § 48 ods. 1 O. s. p. neexistovalo a aplikoval len ustanovenie § 48 ods. 2 o fikcii doručenia, bez toho aby riadne doručoval podľa ustanovenia § 48 ods. 1 O. s. p. (...)

Podľa právneho názoru sťažovateľa úvaha odvolacieho súdu o povinnosti doručovania na „všeobecne známu adresu konateľa C. s. r. o. MUDr. V. S.“ nie je v súlade ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Občiansky súdny poriadok neustanovuje povinnosť doručovať písomnosti určené pre právnickú osobu ešte osobitne aj štatutárnemu orgánu tejto právnickej osoby, aj keď v konkrétnom prípade ide o poslanca Národnej rady SR. Ak je niekto poslancom NR SR, je jeden z tvorcov zákona, z čoho vyplýva, že by mal rešpektovať zákon, ktorý platí, a nie, že by mal mať v súvislosti s týmto postavením iné zákonné výhody. Takýto právny záver vyplýva aj z ustanovenia § 48 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého písomnosť adresovaná právnickej osobe sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie. (...)»

Podľa sťažovateľky „uznesenie prvostupňového súdu zo dňa 14. 7. 2004 sp. zn. 28 K/226/2002, ktorým bol návrh na vyhlásenie konkurzu na spoločnosť C., spol. s r. o. zamietnutý pre nedostatok majetku, po neúspešnom doručení dlžníkovi na adrese sídla spoločnosti, a to dňa 19. 07. 2004 ako aj dňa 17. 08. 2004, v súlade s §48 ods. 2 O. s. p., sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a preto uvedené uznesenie prvostupňového súdu dňa 25. 09. 2004 nadobudlo právoplatnosť.

Z uvedených dôvodov odvolanie dlžníka zo dňa 22. 09. 2005 bolo podané proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14.7.2004 sp. zn. 28 K/226/2002, a preto Najvyšší súd SR ako súd odvolací mal predmetné odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. a) odmietnuť ako oneskorene podané, a preto uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. 11. 2005 sp. zn. 2 Obo 344/2005 sa v rozpore ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku zrušilo právo platné uznesenie prvostupňového súdu. (...)

3./ V rozpore so zásadou spravodlivosti súdneho konania, odvolací súd neskúmal, či je podané odvolanie prípustné, t. j. či bolo podané včas, či bolo podané oprávnenou osobou, či nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, či má všetky náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O. s. p., čím zvýhodnil odvolateľa tolerovaním nedostatkov odvolania, nesplnením zákonom vyžadovaných podmienok. Dovolací súd neposkytol súdnu ochranu a zaťažil svoje rozhodnutie týmito vadami odvolacieho konania. (...)

4./ Odvolací súd zaťažil svoje rozhodnutie vadou nespravodlivosti, keď v rozpore zákonným ustanovením § 213 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. sa domnieval, že nie je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa, lebo mal za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, avšak dokazovanie v potrebnom rozsahu neopakoval. Dovolací súd neposkytol súdnu ochranu a zaťažil svoje rozhodnutie týmito vadami odvolacieho konania. (...)

5./ Právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie nebolo realizované, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol stručné, jasné a výstižné vysvetlenie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Dovolací súd neposkytol súdnu ochranu a zaťažil svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti. (...)

Sťažovateľka je toho názoru, že v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu uvedené skutkové a právne závery sú zjavne neodôvodnené, svojvoľné a neudržateľné, a vôbec neobjasňujú rozhodnutie súdu vo veci samej, a preto majú za následok porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie.

„6./ Ak odvolací súd zruší rozhodnutie bez zákonného dôvodu, a po zrušení nevráti vec prvostupňového súdu na ďalšie konanie, takéto rozhodnutie je nespravodlivé, nezákonné, lebo štátne orgány podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa § 221 ods. 1 písm. a) až h) O. s. p., účinného od 01. 09. 2005, odvolací súd môže zrušiť rozhodnutie prvostupňového súdu len v taxatívne vymedzených prípadoch. Dovolací súd neposkytol súdnu ochranu a zaťažil svoje rozhodnutie týmito vadami odvolacieho konania.“

K porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka uviedla:

„(...) Najvyšší súd SR porušil základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu, keď podaniu dlžníka - odvolaniu zo dňa 22. 09. 2005, ktorý dňa 23. 09. 2005 dlžník podal priamo na Najvyšší súd SR, ako na súd odvolací, ktoré bolo doručené na Najvyšší súd SR dňa 26. 09. 2005 o 8,00 hod. v troch vyhotoveniach, náhodným výberom nepridelil zákonného sudcu na konanie a rozhodnutie o veci, uvedené podanie nezapísal do príslušného registra a nepridelil tomuto podaniu spisovú značku. Toto podanie bez čísla listu iba vložil do súdneho spisu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Obo 344/05, a zo spisu nemožno zistiť akým spôsobom a kedy sa odvolanie dlžníka do tohto spisu dostalo, a kto s ním od 26. 09. 2005 manipuloval.

Senát Najvyššieho súdu 2 Obo, ktorý vo veci vydal napadnuté rozhodnutie zo dňa 16. 11. 2005 sp. zn. 2 Obo 344/2005, nebol zákonným sudcom oprávneným konať a rozhodnúť o odvolaní dlžníka zo dňa 22. 09. 2005, lebo tento senát nebol určený k podaniu dlžníka doručenému Najvyššiemu súdu SR dňa 26. 09. 2005 ako zákonný sudca náhodným výberom v súlade s § 3 ods. 3, § 51 ods. 1, § 51 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z., ani v súlade s § 10 ods. 1 Kancelárskeho poriadku Najvyššieho súdu SR Spr 118/02. Zákonným sudcom na konanie a rozhodnutie v tejto veci mohol byť jedine ten, ktorému by

vec bola náhodným výberom pridelená dňa 26. 9. 2005, čo sa však v predmetnej veci nestalo. (...)

Zo súdneho spisu 2 Obo 344/05 však nemožno zistiť a preveriť, či vo veci rozhodol senát Najvyššieho súdu SR 2 Obo, alebo iba predseda tohto senátu ako jedna osoba. V súdnom spise sa nenachádza zápisnica a dokonca ani žiaden úradný záznam z neverejného zasadnutia, z ktorého by bolo možné preveriť, v akom zložení, kedy a kde zasadal a rozhodoval senát 2 Obo. Z uvedeného dôvodu nemožno preveriť, či dvaja členovia senátu, ktorých mená zo súdneho spisu nemožno zistiť, či neboli vo veci zaujatí, či boli zákonnými sudcami, alebo či sa vôbec zúčastnili rozhodnutia vo veci samej. (...)

Sťažovateľka uvádza: „Z dôvodu, že nazretím do súdneho spisu odvolacieho súdu 2 Obo 344/05, v rozpore citovaným ustanovením § 51 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, nemožno preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi, a z tohto dôvodu nie je zabezpečená možnosť kontroly evidencie pridelenia vecí na prejednanie sťažovateľovi, t. j. osobe, ktorá má na veci právny záujem, preto tento nedostatok dostatočne preukazuje tvrdenie sťažovateľa, a je dôkazom porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 a pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 porušil právo Kúpeľov S. a K., a. s. na súdnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., ako aj podľa Čl. 36 ods. 1 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb. a právo na zákonného sudcu podľa Čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa Čl. 38 ods. 1 Ústavného zákona č. 23/1991, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 03. 2006

sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 344/05 zo dňa 16. 11. 2005 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Kúpeľom S. a K., a. s. priznáva náhradu trov právneho zastúpenie v paušálnej sume 250.000,-Sk (slovom dvestopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu Kúpeľov S. a K., a. s. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 344/2005 zo 16. novembra 2005, ústavný súd odmietol pre oneskorenosť.

Ústavný súd z podanej sťažnosti a z jej príloh zistil, že najvyšší súd ako odvolací súd v konkurznej veci rozhodol uznesením sp. zn. 2 Obo 344/2005 zo 16. novembra 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 22. decembra 2005.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 110/03).

Predmetná sťažnosť bola ústavnému súde doručená 28. júna 2006, teda nepochybne po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty, a z toho dôvodu sťažnosť sťažovateľka v tejto časti bola odmietnutá ako podaná oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 z 29. marca 2006, ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť aj vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre

nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom odmietnutia sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02, IV. ÚS 66/02), a tiež absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (mutatis mutandis III. ÚS 138/02).

Ústavný súd z podanej sťažnosti a z jej príloh zistil, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 z 29. marca 2006 rozhodol o dovolaní sťažovateľky ako navrhovateľa v konaní o vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľka odôvodňovala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu najmä skutočnosťou, že najvyšší súd ako súd dovolací jej dovolanie odmietol, pričom podľa sťažovateľky je dovolanie prípustné najmä s ohľadom na jej právny názor, *„že v predmetnej konkurznej veci nemožno použiť ustanovenie § 66f zákona o konkurze a vyrovnaní č. 321/1991 Zb. v znení neskorších predpisov“*.

Sťažovateľka svoju sťažnosť zamerala na dôvody, ktoré uviedla aj v podanom dovolaní a ktorými sa dovolací súd zaoberal pri jeho prerokovaní. Dovolací súd posúdil dovolanie sťažovateľky ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

Nosným základným právom sťažovateľkou namietaných článkov ústavy, listiny a dohovoru je právo na súdnu a inú právnu ochranu, ktorého súčasťou je aj základné právo na zákonného sudcu a právo na spravodlivý proces.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04).

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis*, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/2000), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01) alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými

zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal.

V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

Ústavný súd poznamenáva, že právo na spravodlivé konanie ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, tak ako ho garantuje čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je absolútne. Uvedený článok odkazuje na zákon, pokiaľ ide o vymedzenie súdnej ochrany subjektívnemu právu. Preto len na základe tohto článku ústavy nemožno vyvodiť právo na súdnu ochranu dovolacím súdom. Tým viac potom platí, že sa ho nemožno dovolávať bez splnenia zákonom stanovených podmienok, ktoré v prípade dovolacieho súdu ako tretej inštancie všeobecného súdnictva môžu byť prísnejšie ako v prípade súdu prvého a druhého stupňa. Je to dané samotnou povahou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 6/2006 z 29. marca 2006 okrem iného vyplýva: «(...) Citované ust. § 66e ods. 1, ako aj § 66f ZKV použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku spájajú so slovom „konkurz“. Samotný zákon (ZKV) slovo „konkurz“ bližšie nedefinuje. Z ust. § 2 ods. 1 ZKV sa javí, že tento zákon slovo „konkurz“ stotožňuje s konkurzným konaním. Z takto chápanej právnej úpravy by potom vyplývalo, že v zmysle ust. § 66e ZKV na konkurzné konanie, t. j. od jeho začiatku až do jeho skončenia sa ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku používajú len vtedy, ak ZKV neustanovuje inak. Keďže ale tento zákon v ust. § 66f ods. 1 stanovuje, že v konkurznom konaní ustanovenia OSP upravujúce dovolanie sa nepoužijú, potom logicky by bolo možné dospieť k záveru, že dovolanie v konkurznom konaní nie je prípustné. Riešenie tejto otázky však ani v teórii, ani v praxi nie je celkom jednoznačné a pravdepodobne legislatívne určito je táto otázka zodpovedná až v zákone o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 7/2005 Z. z. V ust. § 198 ods. 1 tohto zákona je jednoznačne stanovené, že dovolanie, ani mimoriadne dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa tohto zákona nie je prípustné. Vzhľadom na znenie čl. IV tohto zákona, podľa ktorého čl. I. nadobúda účinnosť 1. 1. 2006, tento zákon v danej veci nemožno aplikovať.

V Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu v rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 55/2004 (zošit 3/2004) je uverejnený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 1/2004, z ktorého je judikovaná právna veta v tom znení, že ak odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení tak, že návrh na vyhlásenie konkurzu zamietol, proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné. Týmto spôsobom danú problematiku riešil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 26. 2. 2003 č. IV. ÚS 31/03.

V danej veci dovolaniami napadnutým uznesením odvolacieho súdu však nebolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenené tak, že by odvolací súd návrh na vyhlásenie konkurzu zamietol, preto argumentáciu uvedenú v publikovanom rozhodnutí nemožno bez ďalšieho použiť (keď naviac súdy takto publikovanými rozhodnutiami nie sú ani viazané). Preto dovolací súd zvažujúc viaceré výkladové možnosti, týkajúce sa aplikácie citovaných ustanovení, dospel k záveru, že v danej konkrétnej veci ust. § 66f ZKV použitie ustanovení

OSP o dovolaní vylučuje, keďže ide o uznesenie vydané v konkurznom konaní a tento výklad neodporuje doterajšej súdnej praxi (ale ani následnej legislatívnej úprave). (...)»

Podľa názoru ústavného súdu takto koncipované uznesenie najvyššieho súdu je určité a zrozumiteľné, nie sú v ňom žiadne vnútorné rozpory a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu, takéto rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľky. Treba ešte uviesť, že dovolací súd aj ústavne udržateľným spôsobom vysvetlil, prečo v predmetnej konkurznej veci nemožno aplikovať ustanovenie § 66f zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Z uvedených záverov vyplýva, že napadnutý postup a uznesenie najvyššieho súdu nemá žiadnu vecnú súvislosť s označeným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu rozhodovať o žiadosti advokátky Mgr. E. B. o pristúpenie za vedľajšieho účastníka v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2007